

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

22. september 2011 *

Liidetud kohtuasjades C-244/10 ja C-245/10,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesverwaltungsgerichti (Saksamaa) 24. veebruari 2010. aasta otsustega esitatud eelotsusetaotlused, mis saabusid Euroopa Koh-tusse 19. mail 2010, menetluses

Mesopotamia Broadcast A/S METV (C-244/10),

Roj TV A/S (C-245/10)

versus

Bundesrepublik Deutschland,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees K. Lenaerts, kohtunikud R. Silva de Lapuerta (ettekandja), G. Arestis, J. Malenovský ja T. von Danwitz,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

kohtujurist: Y. Bot,
kohtusekretär: ametnik A. Impellizzeri,

arvestades kirjalikus menetluses ja 13. aprilli 2011. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Mesopotamia Broadcast A/S METV ja Roj TV A/S, esindaja: *Rechtsanwalt* R. Marx,
- Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze ja N. Graf Vitzthum,
- Prantsusmaa valitsus, esindajad: G. de Bergues ja S. Menez,
- Euroopa Komisjon, esindajad: C. Vrignon ja S. La Pergola ning G. von Rintelen,

olles 5. mai 2011. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlused puudutavad seda, kuidas tõlgendada nõukogu 3. oktoobri 1989. aasta direktiivi 89/552/EMÜ teleringhäälingutegevust käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT L 298, lk 23; ELT

eriväljaanne 06/01, lk 224), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 1997. aasta direktiiviga 97/36/EÜ (EÜT L 202, lk 60; ELT eriväljaanne 06/02, lk 321) (edaspidi „direktiiv”).

- 2 Need taotlused esitati kahe Taani äriühingu, esiteks Mesopotamia Broadcast A/S METV (edaspidi „Mesopotamia Broadcast”) ja teiseks Roj TV A/S (edaspidi „Roj TV”) ning Saksamaa Liitvabariigi vahelistes kohtuvaidlustes, mis käsitlevad otsust keelata nende äriühingute tegevus nende poolt toodetud ringhäälingusaadete olemuse tõttu.

Õiguslik raamistik

Liidu õigusnormid

- 3 Direktiivi artikli 1 punkti b kohaselt on „ringhäälinguorganisatsioon” määratletud kui „füüsiline või juriidiline isik, kellel on toimetusvastutus [...] teleprogrammide koostamisel ja kes edastab neid teleprogramme või laseb neid edastada kolmandatel isikutel”.
- 4 Direktiivi artikkel 2 sätestab:

„1. Iga liikmesriik tagab, et kõik tema jurisdiktsiooni all olevate ringhäälinguorganisatsioonide edastatavad telesaated on kooskõlas asjaomase liikmesriigi avalikkusele mõeldud ringhäälingusaadete suhtes kohaldatava õigussüsteemi normidega.

2. Käesoleva direktiivi kohaldamisel kuuluvad liikmesriigi jurisdiktsiooni alla ringhäälinguorganisatsioonid:

– mis asuvad lõike 3 kohaselt kõnealuses liikmesriigis,

[...]

3. Käesoleva direktiivi kohaldamisel käsitletakse ringhäälinguorganisatsiooni liikmesriigis asuvana järgmistel juhtudel:

a) ringhäälinguorganisatsiooni peakorter asub kõnealuses liikmesriigis ja teleprogrammi toimetamise otsused tehakse selles liikmesriigis;

[...]”

5 Direktiivi artikkel 2a sätestab:

„1. Liikmesriigid tagavad teistest liikmesriikidest pärinevate telesaadete vastuvõtmisvabaduse ja ei piira nende taasedastamist oma territooriumil põhjustel, mis kuuluvad käesoleva direktiiviga kooskõlastavatesse valdkondadesse.

2. Liikmesriigid võivad lõike 1 sätetest teha ajutisi erandeid, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) teisest liikmesriigist edastatav telesaade rikub selgelt, oluliselt ja raskelt artikli 22 lõike 1 või 2 ja/või artikli 22a sätteid;
- b) eelnenud 12 kuu jooksul on ringhäälinguorganisatsioon punktis a nimetatud sätteid rikkunud vähemalt kaks korda;
- c) asjaomane liikmesriik on ringhäälinguorganisatsioonile ja komisjonile kirjalikult teatanud väidetavatest rikkumistest ja meetmetest, mida ta kavatseb võtta, kui taoline rikkumine toimub uuesti;
- d) nõupidamised edastava liikmesriigi ja komisjoniga ei ole andud rahuldavat lahendust 15 päeva jooksul alates punktis c nimetatud teatamisest ja väidetav rikkumine on jätkuv.

Kahe kuu jooksul alates liikmesriigi võetud meetmetest teatamisest otsustab komisjon, kas need meetmed on ühenduse õigusega kooskõlas. Kui komisjon otsustab, et need meetmed ei ole ühenduse õigusega kooskõlas, nõutakse liikmesriigilt kõnealuste meetmete kohaldamise viivitamata lõpetamist.

3. Lõige 2 ei piira ühegi menetluse, õiguskaitsevahendi ega sanktsiooni kohaldamist kõnealuse rikkumise suhtes selles liikmesriigis, kelle jurisdiktsiooni alla asjaomane ringhäälinguorganisatsioon kuulub.”

6 Direktiivi artikli 3 lõiked 1 ja 2 näevad ette:

„1. Liikmesriigid võivad nende jurisdiktsiooni all olevatelt televisiooniorganisatsioonidelt nõuda käesoleva direktiiviga reguleeritud valdkondades üksikasjalikumate või rangemate eeskirjade täitmist.

2. Liikmesriigid tagavad asjakohaste vahenditega ja oma õigusaktide raames, et nende jurisdiktsiooni all olevad televisiooniorganisatsioonid täidavad tegelikkuses käesoleva direktiivi sätteid.”

7 Direktiivi artiklid 22 ja 22a kuuluvad V peatükki „Alaealiste kaitse ja avalik kord”. Direktiivi artikli 22 lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„1. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid tagamaks, et nende jurisdiktsiooni alla kuuluvate televisiooniorganisatsioonide edastatavate telesaadete hulgas ei ole ühtki sellist saadet, eelkõige pornograafiat või põhjendamatut vägivalda sisaldavat, mis võib tõsiselt kahjustada alaealiste füüsilist, vaimset või kõlbelist arengut.

2. Lõikes 1 sätestatud meetmed laienevad ka muudele saadetele, mis tõenäoliselt kahjustavad alaealiste füüsilist, vaimset või kõlbelist arengut, välja arvatud juhul, kui ringhäälingusaate edastusaja valiku või mõne tehnilise meetme abil on tagatud, et edastuspiirkonna alaealised selliseid ringhäälingusaateid tavaliselt ei kuule ega näe.”

- 8 Direktiivi artikkel 22a on sõnastatud järgmiselt:

„Liikmesriigid tagavad, et ringhäälingusaated ei õhuta vihkamist rassi, soo, usu või rahvuse põhjal.”

Siseriiklikud õigusnormid

- 9 Saksamaa Liitvabariigi põhiseadus (Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland, edaspidi „põhiseadus”) tagab oma artikli 9 lõikega 1 ühinguvabaduse ning määratleb oma lõikes 2 asjaolud, mille korral on ühing keelatud. Lõige on sõnastatud järgmiselt:

„Ühingud, mille eesmärgid või tegevus rikuvad karistusseadusi või mis kahjustavad põhiseaduslikku korda või rahvastevahelist üksteisemõistmise ideed, on keelatud”.

- 10 5. augusti 1964. aasta ühingute seadus (Gesetz zur Regelung des öffentlichen Vereinsrechts, *BGBI. I* 1964, lk 593), muudetud 21. detsembri 2007. aasta seaduse (*BGBI. I* 2007, lk 3198) §-ga 6 (edaspidi „Vereinsgesetz”), näeb oma §-s 1 ette:

„1. Ühingud on vabalt asutatavad [...]

2. Ühtegi meedet julgeoleku ja avaliku korra säilitamiseks ühingute suhtes, mis kuritarvitavad ühinguvabadust, ei saa võtta käesoleva seadusega arvestamata.”

11 Seadus määratleb oma §-s 2 mõiste „ühing” järgmiselt:

„1. Käesoleva seaduse kohaselt hõlmab mõiste „ühing” nende juriidilist vormi arvestamata kõiki ühinguid, kuhu on enamik füüsilisi ja juriidilisi isikuid vabatahtlikult pikemas perspektiivis ühise eesmärgi nimel ühinenud ning kes alluvad korraldatud otsustamisprotsessile.

2. Käesoleva seaduse tähenduses ei ole ühingud:

1. erakonnad [...],

2. Bundestagi fraktsioonid ja liidumaade parlamendid,

3. [...]”

12 Nimetatud seaduse § 3 reguleerib ühingute suhtes kohaldatavaid keelde järgmises sõnastuses:

„1. Ühingut võib pidada keelatuks [...], kui pädevad asutused on määrusega otsustanud, et selle eesmärgid või tegevus rikuvad karistusseadusi või see kahjustab põhi-seaduslikku korda või rahvastevahelist üksteisemõistmise ideed; määrusega nähakse ette ühingu lõpetamine [...] Keeluga arestitakse ja konfiskeeritakse põhimõtteliselt:

1. ühingu vara,

2. nõuded kolmandate isikute vastu [...] ja

3. kolmandate isikute tulu, kui selle omanik toetas tahtlikult omakasu saamise eesmärgil ühingu põhiseadusevastaseid kavatsusi, või tulu, mille eesmärk on ühingu põhiseadusevastaseid kavatsusi toetada,

[...]

3. Välja arvatud juhul, kui seda on sõnaselgelt piiratud, hõlmab keeld kõiki ühingusse kuuluvaid organisatsioone kuni selle tütarettvõtjateni, pidades silmas kõiki tegelikke omavahelisi suhteid (allorganisatsioonid). Muudele territoriaalsetele iseseisva õigusvõimega allorganisatsioonidele laieneb keeld üksnes juhul, kui keelamise määrukses on nii sõnaselgelt osutatud.

[...]

5. Pädevad asutused võivad keeldu määrates tugineda ühingu liikmete tegudele, kui:

1. esineb seos ühingu tegevuse või ühingu eesmärgiga,

2. teod tulenevad kooskõlastatud otsusest ning

3. asjaolud võimaldavad sedastada, et need teod on ühingu poolt aktsepteeritud.”

13 Vereinsgesetz'i § 14 sätestab:

„1. Ühinguid, mille kõik liikmed või juhid või enamik neist on välismaalased, võib keelata [...], kui lõikes 2 ei ole sätestatud teisiti. Ühingud, mille kõik liikmed või juhid või enamik neist on Euroopa Liidu liikmesriigi kodanikud, ei ole välismaalaste ühingud. [...]"

14 Vereinsgesetz'i § 15 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Paragrahvi 14 kohaldatakse analoogia alusel ühingute suhtes, mille asukoht on välismaal (välismaine ühing) ja mille korraldus või tegevus jääb käesoleva seaduse territoriaalsesse kohaldamisalasse. Keelamise eest vastutab föderaalne siseministerium.

[...]"

15 Vereinsgesetz'i § 18 näeb ette:

„Keelud, mis puudutavad ühinguid, mille asukoht jääb välja käesoleva seaduse geograafilisest kohaldamisalast, kuid mille allorganisatsioonid jäävad selle piiresse, laienevad üksnes kõnealusesse kohaldamisalasse jäävatele allorganisatsioonidele. Kui ühingul ei ole organisatsiooni käesoleva seaduse kohaldamisalas, hõlmab keeld [...] tema tegevust kõnealuses kohaldamisalas."

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimus

- 16 Mesopotamia Broadcast on Taani õiguse alusel asutatud valdusühing, mille asukoht on Taanis ja mis on mitme Taani ringhäälinguloa omanik. Ta tegutseb eelkõige telekanali Roj TV kaudu, mis on samuti Taani õiguse alusel asutatud äriühing. Viimane edastab peamiselt kurdi keeles toodetavat programmi satelliidi kaudu kogu Euroopas ning Lähis-Idas. Ta tellib oma saateid muu hulgas Saksamaal asutatud äriühingult.
- 17 Aastatel 2006 ja 2007 pöördusid Türgi ametiasutused kaebusega Taani raadio- ja televisioonikomisjoni poole, kes vastutab selles liikmesriigis direktiivi sätete ülevõtmiseks vajalike siseriiklike õigusnormide kohaldamise eest. Nimetatud ametiasutused heitsid Roj TV-le ette, et see toetab oma saadetega Euroopa Liidu poolt terroristlikuks rühmituseks kvalifitseeritud „Kurdistani Töölispartei” (edaspidi „PKK”) eesmärke.
- 18 Taani raadio- ja televisioonikomisjon tegi nende kaebuste osas 3. mail 2007 ja 23. aprillil 2008 otsused. Ta leidis, et Roj TV ei ole rikkunud direktiivi artiklite 22 ja 22a ülevõtmiseks kehtestatud Taani õigusnorme. Nimetatud komisjon märkis muu hulgas, et Roj TV programmid ei õhuta vihkamist rassi, soo, usu või rahvuse põhjal. Ta leidis, et selle äriühingu programmid edastavad teavet ja arvamusi ning et vägivaldsete episoodide näitamine kajastab Türgi ühiskonnas ja kurdide aladel ka tegelikult esinevat vägivalda.
- 19 Leides, et Roj TV telekanali haldamine Mesopotamia Broadcasti poolt riivab „rahvastevahelise üksteisemõistmise ideed” Vereinsgesetz’i, koostöimes põhiseadusega, tähenduses, keelas föderaalne siseministerium Mesopotamia Broadcastile ja Roj TV-le adresseeritud 13. juuni 2008. aasta otsusega Mesopotamia Broadcastil

tegutseda Vereinsgesetz'i kohaldamisalal Roj TV kanali kaudu. Ka Roj TV-le kehtestati tegevuskeeld.

- 20 Nii Mesopotamia Broadcast kui ka Roj TV esitasid 9. juulil 2008 Bundesverwaltungsgerichtile kaebuse selle otsuse tühistamiseks.
- 21 Kaebajad väitsid selles kohtus, et nende piiriülene tegevus televisiooni valdkonnas kuulub direktiivi sätete kohaldamisalasse. Nimetatud sätete kohaselt võib nende tegevust kontrollida üksnes Taani Kuningriik kui liikmesriik, mille territooriumil Mesopotamia Broadcast ja Roj TV asuvad. Igasugune muu kontroll on põhimõtteliselt keelatud. Direktiiv võimaldab tõesti erandlike meetmetega ka topeltkontrolli teostamist. Selliste meetmete kohaldamise tingimused ei ole aga põhikohtuasjades täidetud.
- 22 Saksamaa föderaalvalitsus väitis Bundesverwaltungsgerichtis, et Mesopotamia Broadcasti ja Roj TV teleringhäälingutegevus kuulub Vereinsgesetz'i kohaldamisalasse. Neid kahte äriühingut tuleb vaadelda selliselt, et nad toetavad oma tegevusega PKK-d Saksamaal.
- 23 Saksamaa föderaalvalitsus väitis samuti, et keelamise põhjuse aluseks põhikohtuasjas, mis tugineb „rahvastevahelise üksteisemõistmise idee” kahjustamisele, on asjaolu, et Roj TV programmid õhutavad lahendamata kurdide ja türklaste vahelisi eriarvamusi

vägivalla kaudu, sealhulgas Saksamaal, ning toetavad PKK pingutusi värvata noori kurde sissisõjaks Türgi Vabariigi vastu.

- 24 Lisaks rõhutas Saksamaa föderaalvalitsus, et direktiivi sätted ei käsitle liikmesriikide üldisi eeskirju kriminaalasjades ja politseikoostöös ega ühinguõiguse valdkonnas, isegi kui need õigusnormid võivad teleringhäälingutegevust mõjutada.
- 25 Pärast seda, kui Bundesverwaltungsgericht otsustas läbi vaadata valiku Roj TV teleprogrammidest, leidis ta, et programm pooldab ilmselgelt PKK-d, kuna see kajastab suures osas vägivaldset ja militaristlikku lähenemist, ning seda Mesopotamia Broadcasti juhtkonna nõusolekul. Viimane propageerib oma telekanalis Roj TV PKK juhitavat relvastatud võitlust. See kanal ei kajasta konflikte neutraalselt, vaid toetab PKK sissiüksusi ja -rünnakuid, jagades viimasega samasugust nägemust ning propageerides langenud võitlejate kui kangelaste ja märtrite kultust. Mesopotamia Broadcast ja Roj TV panustavad seeläbi türklaste ja kurdide vahelistesse vägivaldsetesse kokkupõrgetesse ning teravdavad Saksamaal elavate türklaste ja kurdide vahelisi pingeid.
- 26 Bundesverwaltungsgericht leidis, et põhikohtuasjas kõne all oleva keelu aluseks võib olla põhjus, mis tugineb rahvastevahelise üksteisemõistmise kahjustamisele Vereinsgesetz'i § 3 lõike 1 tähenduses, koostoimes põhiseaduse artikli 9 lõikega 2. See kohus uurib asjaolu, kas ja vajaduse korral milliste tingimuste kohaldamisel kuulub see keelamise põhjus direktiiviga kooskõlastatud valdkondade kohaldamisalasse.

- 27 Neil asjaoludel otsustas Bundesverwaltungsgericht menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse, mis on kohtuasjades C-244/10 ja C-245/10 identne:

„Kas siseriikliku õigusnormi kohaldamine, millega keelatakse ringhäälinguorganisatsiooni tegevus, kuna see kahjustab rahvastevahelist üksteisemõistmist, kuulub direktiiviga kooskõlastatavatesse valdkondadesse ja on seega vastavalt direktiivi artiklile 2a välistatud ning kui kuulub, siis millistel tingimustel?”

Eelotsuse küsimus

- 28 Oma küsimusega soovib Bundesverwaltungsgericht sisuliselt teada, kas direktiivi artiklit 22a tuleb tõlgendada selliselt, et see takistab liikmesriigil, kui ta kohaldab koostoimes põhiseadusega sellist üldist õigusakti nagu Vereinsgesetz, võtta teises liikmeriigis asuva ringhäälinguorganisatsiooni suhtes meetmeid põhjendusel, et selle organisatsiooni tegevus ja eesmärgid rikuvad keeldu kahjustada rahvastevahelist üksteisemõistmist.

Sissejuhatavad märkused

- 29 Direktiivi pealkirjast nähtub, et selle eesmärk on kooskõlastada ringhäälingutegevust käsitlevate liikmesriikide teatavad õigus- ja haldusnormid, et kaotada liidus ringhäälinguteenuste osutamise vabaduse piirangud.

- 30 Direktiivi 97/36 põhjenduse 1 kohaselt moodustab direktiiv 89/552 siseturul teleringhäälingu õigusliku raamistiku; vastavalt esimesena mainitud direktiivi põhjendusele 4 aitab nimetatud raamistik tagada selliste teenuste vaba liikumise liidus.
- 31 Lisaks nähtub direktiivi 89/552 põhjendustest 9 ja 10, et takistused, mille liidu seadusandja soovib kaotada, tulenevad teleprogrammide edastamist ja levitamist käsitlevates liikmesriikide õigusnormides esinevatest erinevustest.
- 32 Sellest tuleneb, et direktiiviga kooskõlastatavad valdkonnad puudutavad üksnes ringhäälingusaateid, täpsemalt öelduna seda, mis on määratletud selle direktiivi artikli 1 punktis a (vt 9. juuli 1997. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-34/95-C-36/95: De Agostini ja TV-Shop, EKL 1997, lk I-3843, punkt 26).
- 33 Lõpuks tuleneb direktiivi 89/552 põhjendusest 8, et televisiooniteenuste edastamise ja levitamise suhtes kohaldatuna on see õigus samuti üldisema, nimelt Roomas 4. novembril 1950 alla kirjutatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 10 lõikes 1 sisalduva sõnavabaduse põhimõtte eriväljendus. Lisaks nähtub direktiivi 97/36 põhjenduse 15 sõnastusest, et EL lepingu artikli F lõikes 2 (nüüd EL artikli 6 lõige 2) sätestatakse, et liit austab Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud õigusi, vabadusi ja põhimõtteid ning kõik meetmed, mille eesmärk on piirata telesaadete vastuvõtmist ja/või peatada nende taasedastamine, peavad olema eespool viidatud põhimõtetega kooskõlas.

- 34 Samuti tuleb meenutada, et direktiivi abil ei viida läbi direktiivi reguleerimisvaldkonna normide täielikku ühtlustamist, vaid sellega nähakse ette minimaalsed nõuded liidus toodetud saadetele, mida edastatakse ja mis võetakse vastu liidus (vt 5. märtsi 2009. aasta otsus kohtuasjas C-222/07: UTECA, EKL 2009, lk I-1407, punkt 19 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 35 Direktiiv kehtestab seega põhimõtte, et vastuvõtjaliikmesriik tunnustab päritoluliikmesriigi kontrollifunktsiooni tema jurisdiktsiooni alla kuuluvate ringhäälinguorganisatsioonide telesaadete üle. Direktiivi artikli 2a lõige 1 näeb nimelt ette, et liikmesriigid tagavad teistest liikmesriikidest pärinevate telesaadete vastuvõtmisvabaduse ega piira nende taasedastamist oma territooriumil põhjustel, mis kuuluvad direktiiviga kooskõlastatavatesse valdkondadesse.
- 36 Sellega seoses rõhutas Euroopa Kohus, et kontroll teleringhäälingusaadete suhtes kohalduva päritoluliikmesriigi õiguse kohaldamise ning direktiivi sätete järgimise üle on selle liikmesriigi kohustus, kust ringhäälingusaated pärinevad, ning vastuvõtval liikmesriigil puudub õigus teostada omapoolset kontrolli põhjustel, mis kuuluvad direktiiviga kooskõlastatavatesse valdkondadesse (vt selle kohta 10. septembri 1996. aasta otsus kohtuasjas C-11/95: komisjon vs. Belgia, EKL 1996, lk I-4115, punktid 34 ja 86, ning eespool viidatud kohtuotsus De Agostini ja TV-Shop, punkt 27).
- 37 Siiski tuleneb direktiivi mitteammendavast iseloomust seoses avaliku korra, heade kommete või avaliku julgeoleku alla kuuluvate valdkondadega, et liikmesriigil on vabadus kohaldada oma territooriumil ringhäälinguorganisatsioonide tegevuse suhtes nende valdkondade suhtes kohaldatavaid üldeeskirju tingimusel, et need ei piira teisest liikmesriigist pärinevate telesaadete taasedastamist tema territooriumil ega kehtesta nende suhtes eelnevat kontrolli.

Direktiivi artikli 22a tõlgendamine

- 38 Seoses Euroopa Kohtule esitatud küsimusega, millega soovitakse käesoleval juhul teada, kas mõiste „vihkamise õhutamine rassi, soo, usu või rahvuse põhjal” direktiivi tähenduses hõlmab ka keelamise põhjust, mis tugineb rahvastevahelise üksteisemõistmise kahjustamisele, ning moodustab seega osa selle direktiiviga kooskõlastatavatest valdkondadest, tuleb kõigepealt märkida, et direktiiv ei sisalda selle direktiivi artiklis 22a osutatud mõistete määratlust.
- 39 Lisaks, nagu märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 63, ei leidu direktiivide 89/552 ja 97/36 ettevalmistavates materjalides asjakohast märget mõiste „vihkamise õhutamine” tähenduse ja ulatuse kohta ning seal kinnitatakse, et liidu seadusandja soov oli sätestada direktiivi artikliga 22a keelamise põhjus, mille aluseks oleks avalikust korrast lähtuvad kaalutlused ning mis eristuks konkreetselt alaealiste kaitsest tulenevatest põhjustest.
- 40 Sellest tuleneb, et direktiivi artikli 22a ulatuse kindlaksmääramisel tuleb lähtuda selles artiklis kasutatud mõistete tavakeele tähendusest, võttes arvesse terminite kasutamise konteksti ja direktiivi eesmärgi, mille osaks nad on (vt 10. märtsi 2005. aasta otsus kohtuasjas C-336/06: easyCar, EKL 2005, lk I-1947, punkt 21 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 41 Mis puudutab sõnasid „õhutamine” ja „vihkamine”, siis tuleb märkida, et need osutavad ühelt poolt tegevusele, mille eesmärk on kindlaksmääratud käitumist suunata, ning teiselt poolt vaenulikule või negatiivsele suhtumisele ühe isikute grupi suhtes.

- 42 Direktiivi eesmärk on seega mõiste „vihkamisele õhutamine” kasutamisega hoida ära mis tahes ideoloogia, mis on lugupidamatu inimlike väärtuste suhtes, sealhulgas algatused, mis ülistavad terroriaktide kaudu kindlaks määratud inimkogukonna suhtes toimuvat vägivalda.
- 43 Mis puudutab mõistet „rahvastevahelise üksteisemõistmise” kahjustamine, nagu seda on mainitud ka käesoleva kohtuotsuse punktis 25, siis aitavad Mesopotamia Broadcast ja Roj TV eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul kaasa Saksamaal elavate türklaste ja kurdide vahel vägivaldsete kokkupõrgete ärgitamisele ja pingete teravdamisele ning ohustavad sellega rahvastevahelist üksteisemõistmist.
- 44 Seetõttu tuleb sedastada, et mõiste „vihkamisele õhutamine” hõlmab ka sellist käitumist.
- 45 Järelikult, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 88 ja 89 rõhutas, peavad direktiivi artiklis 22a sätestatud avaliku korra eeskirjade järgimist kontrollima selle liikmesriigi pädevad asutused, kelle jurisdiktsiooni alla kuulub asjaomane ringhäälinguorganisatsioon, olenemata sellest, kas selle liikmesriigi territooriumil elab asjassepuutuvaid etnilise või kultuurilise taustaga kogukondi. Nimelt ei sõltu nimetatud artiklis sätestatud keelu kohaldamine sellest, millist mõju võib asjaomane saade avaldada päritoluliikmesriigis või mõnes teises konkreetses liikmesriigis, vaid üksnes kahe selles artiklis ette nähtud tingimuse täitumisest, st vihkamise õhutamise olemasolust ning sellest, et seda tehakse rassi, soo, usu või rahvuse põhjal.
- 46 Eeltoodust järeldub seega, et direktiivi artiklit 22a tuleb tõlgendada nii, et sellistel asjaoludel, nagu on kõne all põhikohtuasjades, hõlmab selles artiklis esitatud mõiste „vihkamise õhutamine rassi, soo, usu või rahvuse põhjal” siseriiklikke õigusnorme, mis keelavad kahjustada rahvastevahelist üksteisemõistmist.

Põhikohtuasjas kõne all olev otsus seoses kohtuotsusega De Agostini ja TV-Shop

- 47 Selleks et eelotsusetaotluse esitanud kohus saaks tema lahendada oleva kohtuvaidluse suhtes direktiivi artikli 22a tõlgendusest lähtuvalt otsuse teha, tuleb osutada, et Euroopa Kohus on juba eespool viidatud kohtuotsuses De Agostini ja TV-Shop teinud otsuse selle direktiivi telereklaami ja sponsorlust puudutavate sätete ja muude kui konkreetsetele teleprogrammide edastamist ja levitamist puudutavate siseriiklike õigusnormide vahelise seose osas.
- 48 Nimelt rõhutas Euroopa Kohus nimetatud kohtuotsuse punktides 33 ja 34, et kuigi direktiiv sätestab, et liikmesriigid tagavad teistest liikmesriikidest pärinevate telesaadete vastuvõtmisvabaduse ega piira nende taasedastamist oma territooriumil telereklaami ja sponsorlusega seonduvatel põhjustel, ei välista see siiski täielikult ja automaatselt selliste õigusnormide kohaldamist. Niisiis ei ole direktiiviga põhimõtteliselt vastuolus selliste siseriiklike õigusnormide kohaldamine, mis järgivad üldiselt tarbijakaitse eesmärki, kuid need ei tohi kehtestada teist ringhäälingusaadete kontrolli, mis lisandub sellele kontrollile, mida peab teostama saateid edastav liikmesriik.
- 49 Sama kohtuotsuse punktis 38 täpsustas Euroopa Kohus ka, et direktiiv ei takista liikmesriigil üldisi eeskirju kohaldades, mis reguleerivad tarbijate kaitset eksitava reklaami vastu, võtta meetmeid reklaami avalikustaja suhtes seetõttu, et telereklaami edastatakse teisest liikmesriigist, kuid sellised meetmed ei tohi takistada sellest teisest liikmesriigist pärinevate telesaadete taasedastamist tema territooriumil.

- 50 Selline arutluskäik kohaldub ka liikmesriigi õigusnormide suhtes, mis ei puuduta konkreetsetel programmide edastamist ja levitamist ning mis järgivad üldiselt avaliku korra eesmärki tingimusel, et need ei takista teisest liikmesriigist pärinevate telesaadete taasedastamist tema territooriumil.
- 51 Sellega seoses nähtub Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt edastatud toimikust ja Saksamaa valitsuse poolt Euroopa Kohtu suulisel istungil antud selgitustest, et Vereinsgesetz ei ole suunatud eraldi ringhäälinguorganisatsioonidele ega teleprogrammide kui selliste edastamisele või levitamisele, vaid puudutab üldiselt ühingute tegevust. Lisaks koosneb föderaalse siseministeeriumi 13. juuni 2008. aasta otsus, mis põhineb sellel seadusel, koostoimes põhiseadusega, üheteistkümnest osast. Eelkõige nähtub sellest otsusest, et Mesopotamia Broadcasti poolt telesaadete edastaja Roj TV haldamine rikub rahvastevahelise üksteisemõistmise ideed, Mesopotamia Broadcast ei saa enam Roj TV saadete edastajana tegutseda Vereinsgesetz'i territoriaalses kohaldamisalas, viimase tegevus rikub rahvastevahelise üksteisemõistmise ideed, saadete edastaja Roj TV ei saa enam tegutseda Vereinsgesetz'i territoriaalses kohaldamisalas ning nimetatud edastaja tegevus keelati nimetatud seaduse territoriaalses kohaldamisalas.
- 52 Muu hulgas täpsustas Saksamaa valitsus oma kirjalikes märkustes ning Euroopa Kohus esitatud kõnes, et kuigi föderaalse siseministeeriumi 13. juuni 2008. aasta otsusega on kogu põhikohtuasjas kõne all oleva ringhäälinguorganisatsiooni tegevus Saksamaal keelatud, ei ole selle liikmesriigi võimuses siiski hoida ära võimalikku välismaal edastatud telesaadete mõju Saksamaal. Seega ei ole Roj TV vastuvõtmine ja erakutsutamine keelatud ning jääb praktikas tegelikult kättesaadavaks. Eelkõige märkis see liikmesriik, et isegi kui see ei takista tema territooriumil selle organisatsiooni poolt toodetud Taani päritolu telesaadete taasesitamist, siis ometi on kogu Roj TV tegevus või tegevus tema kasuks Saksamaa Liitvabariigi territooriumil tulenevalt föderaalse

siseministeriumi 13. juuni 2008. aasta otsusega välja kuulutatud tegevuskeelust ebaseaduslik. Saksamaal on niisiis keelatud Roj TV saadete tootmine ning ürituste korraldamine, mis hõlmab Roj TV saadete näitamist laiale avalikkusele, sealhulgas staadionil, samuti Saksamaa territooriumil Roj TV-d toetavate tegevuste teostamine.

53 Sellised meetmed, nagu on mainitud eelmises punktis, ei kujuta endast põhimõtteliselt taasesitamise takistust, kuid eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on määrata kindlaks põhikohtuasjas kõne all olevast keelamisotsusest tulenev konkreetne mõju seoses teisest liikmesriigist pärinevate põhikohtuasja kaebajate poolt toodetud teleringhäälingusaadetega, kontrollides, kas nimetatud otsus ei takista nimetatud saateid vastuvõtva liikmesriigi territooriumil taasesitada.

54 Kõigist eelnevatest kaalutlustest lähtudes tuleb esitatud küsimusele vastata, et direktiivi artiklit 22a tuleb tõlgendada nii, et sellistel asjaoludel, nagu on kõne all põhikohtuasjades, hõlmab mõiste „vihkamise õhutamine rassi, soo, usu või rahvuse põhjal” siseriiklike õigusnorme, mis keelavad kahjustada rahvastevahelist üksteisemõistmist. See artikkel ei takista liikmesriigil sellist üldist õigusakti nagu Vereinsgesetz kohaldades võtmast teises liikmesriigis asutatud ringhäälinguorganisatsioonide suhtes meetmeid põhjusel, et selle organisatsiooni tegevus ja eesmärgid rikuvad keeldu kahjustada rahvastevahelist üksteisemõistmist, tingimusel et nimetatud meetmed ei takista teisest liikmesriigist pärinevate nimetatud organisatsiooni poolt toodetud teleringhäälingusaadete taasesitamist vastuvõtva liikmesriigi territooriumil, selle kindlakstegemine on aga siseriikliku kohtu ülesanne.

Kohtukulud

- 55 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Nõukogu 3. oktoobri 1989. aasta direktiivi 89/552/EMÜ (teleringhäälingutegevust käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta, muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 1997. aasta direktiiviga 97/36/EÜ) tuleb tõlgendada nii, et sellistel asjaoludel, nagu on kõne all põhikohtuasjades, hõlmab mõiste „vihkamise õhutamine rassi, soo, usu või rahvuse põhjal” siseriiklikke õigusnorme, mis keelavad kahjustada rahvastevahelist üksteisemõistmist. See artikkel ei takista liikmesriigil sellist üldist õigusakti nagu 5. augusti 1964. aasta ühingute seadus (Gesetz zur Regelung des öffentlichen Vereinsrechts, muudetud 21. detsembri 2007. aasta seaduse §-ga 6) kohaldades võtmast teises liikmesriigis asutatud ringhäälinguorganisatsioonide suhtes meetmeid põhjusel, et selle organisatsiooni tegevus ja eesmärgid rikuvad keeldu kahjustada rahvastevahelist üksteisemõistmist, tingimusel et nimetatud meetmed ei takista teisest liikmesriigist pärinevate nimetatud organisatsiooni poolt toodetud teleringhäälingusaadete taasesitamist vastuvõtva liikmesriigi territooriumil, selle kindlakstegemine on aga siseriikliku kohtu ülesanne.

Allkirjad